



DATUM
2017-03-23
ERT DATUM
2017-02-06

DIARIENR
2017/36-4
ER BETECKNING
Ku2017/00232/D

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Värna demokratin mot våldsbejakande extremism – Nationell samordning och kommunernas ansvar SOU 2016:92

Statskontoret saknar direkta behov av nationell samordning av arbetet med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Statskontoret avstår vidare från att ta ställning till vilken myndighet som är mest lämplig att tilldelas uppdraget som nationell samordnare eftersom det inte har varit möjligt att utreda olika alternativ inom tidsramen för remissvaret. Statskontoret delar dock departementets uppfattning att betänkandets huvudförslag när det gäller vilken myndighet som bör samordna arbetet med att förebygga våldsbejakande extremism inte är tillräckligt analyserat.

Statskontoret lämnar därför endast några övergripande synpunkter i frågan med utgångspunkt i ett styrningsperspektiv.

Samordnaren har inte beaktat eventuella risker med att permanenta uppdraget hos en myndighet

Statskontoret ställer sig positiv till att det nationella samordningsuppdraget läggs på en befintlig myndighet. Statskontoret har tidigare lyft fram att nationella samordnare är tidsbegränsade insatser och att det därför ofta behövs en permanent lösning för att föra arbetet vidare efter att samordnarens uppdrag är avslutat.¹

Statskontoret har tidigare konstaterat att nationella samordnare som styrform ger andra styrmöjligheter än de traditionella styrformerna. Nationella samordnare används för att synliggöra en fråga för att på så vis skapa ett förändringstryck. Genom dialog och annan kommunikation driver samordnaren på berörda aktörer att frivilligt arbeta med en fråga. Denna effekt kan enligt Statskontoret vara svår att uppbåda genom att ge uppdrag till en myndighet eftersom frågan riskerar att nedprioriteras bland den mängd frågor som en myndighet har att hantera.² En sådan risk kan till exempel föreligga

¹ Nationella samordnare – Statlig styrning i otraditionella former? (Om offentlig sektor)

² Nationella samordnare – Statlig styrning i otraditionella former? (Om offentlig sektor)

om samordningsuppdraget att värna demokratin mot våldsbejakande extremism ska ingå i samhällets krisberedskap. Statskontoret anser mot denna bakgrund att Samordnaren inte i tillräcklig utsträckning har beaktat konsekvenserna av att gå från nuvarande struktur till att permanenta uppdraget i en myndighetsstruktur. Statskontoret saknar vidare förslag för hur eventuella risker, som följer av att styrformen förändras, kan undvikas.

Kommunernas drivkraft att arbeta med frågan har inte analyserats tillräckligt

Statskontoret bedömer att förslaget i sin helhet inte är tillräckligt för att garantera ett fortsatt arbete i frågan hos landets kommuner. Samordnaren menar att det inte föreligger något behov av lagstiftning gällande kommunernas arbete att värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Istället bedömer Samordnaren att goda exempel och vägledning till kommunerna är tillräckligt för att få kommunerna att inrätta en samordningsfunktion, ta fram lägesbild och formulera en handlingsplan.

Statskontoret delar Samordnarens bedömning att lagstiftning inte alltid är den mest effektiva vägen att gå. Statskontoret anser dock att Samordnarens slutsats att stöd och vägledning är tillräckligt för att garantera ett fortsatt arbete i kommunerna inte är tillräckligt underbyggd. Bland annat saknas motivering till varför stöd och vägledning är en tillräcklig åtgärd för att få de kommuner som ännu inte tagit fram någon handlingsplan eller lägesbild att göra det. Som vi påtalat ovan finns det även en risk för att arbetet med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism kan komma att nedprioriteras av de aktörer som arbetar med frågan i samband med att uppdraget permanentas i en myndighetsstruktur. Denna risk har heller inte beaktats när kommunernas arbete med frågan har analyserats.

Viktigt att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan den regionala och nationella samordningen

Statskontoret tillstyrker Samordnarens förslag om att lägga det regionala samordningsuppdraget på länsstyrelserna. Statskontoret ställer sig positiv till att införa regionala samordnare vid sidan av en nationell samordning. Statskontoret har tidigare pekat på att länsstyrelserna är en lämplig aktör för samordnande av regionala uppgifter.³ Statskontoret anser dock att det kan finnas en risk för överlappning av uppgifter mellan den nationella samordnaren och länsstyrelserna. Därför är det viktigt att ansvarsfördelningen görs tydlig.

³ Statens regionala företrädare (Om offentlig sektor)



Om det regionala samordningsansvaret ska läggas på länsstyrelserna är det även viktigt att dessa ges förutsättningar att arbeta med uppdraget. Samordnaren förslår ett resurstillskott till länsstyrelserna. Samordnaren har dock inte analyserat hur mycket medel som behövs tillföras för att syftet med uppdraget ska uppnås. Man har till exempel inte beaktat de uppstarts-kostnader som tillkommer för att bygga upp den interna kompetensen kring frågan samt inrätta administrativa funktioner.

Tillförordnad generaldirektör Tony Malmberg har beslutat i detta ärende. Utredningschef Jessica Bylund och utredare Sanna Åkesson, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Tony Malmberg

Sanna Åkesson